

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Місцеві фінанси»

Рівень вищої освіти:	<u>перший</u> <u>(бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>
Освітня програма:	<u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>
Форма навчання:	<u>денна, заочна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3,5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Олександр Ролінський
Профайл лектора	https://finance.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/rolinskij-oleksandr-volodimirovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	Eskanderol1977@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=105
Адреса кафедри	м. Умань, вул. Глібка 17, корпус 7

Місце дисципліни в освітній програмі

Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 03. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Перелік фахових компетентностей (СК)	СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку
Перелік програмних результатів навчання (ПР)	ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та

	<p>податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p> <p>ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.</p>
Опис дисципліни	
Структура навантаження студентів	<p>Кількість годин – 105</p> <p>Кількість лекційних годин – 24</p> <p>Кількість практичних занять – 22</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 59</p> <p>Форма підсумкового контролю – залік</p>
Методи навчання	<ul style="list-style-type: none"> – словесні – розповідь-пояснення, лекція (лекція-бесіда, лекція-конференція); – наочні – ілюстрація, демонстрація; – практичні – розв'язання ситуативних практичних завдань, виконання практичних робіт; – індуктивні – узагальнення матеріалу від часткового до загального; – дедуктивні – деталізація матеріалу від загального до конкретного; – репродуктивні – відтворення як засіб повторення поданого навчального матеріалу; – творчі, проблемно-пошукові – виконання самостійної роботи та самонавчання на основі конспектів лекцій, навчальних підручників і посібників, наукової й іншої рекомендованої літератури; – навчальна робота під та поза керівництвом викладача – виконання самостійної роботи, індивідуальне вирішення ситуаційних профільних завдань; – інтерактивні – кейс-метод, робота в малих групах, дискусії, презентації, ділові та рольові ігри тощо; – бінарні, інтегровані: наочно-ілюстративний; наочно-проблемний; наочно-практичний. <p>Однією з форм сучасного навчального процесу є дистанційне навчання на платформі інформаційного освітнього середовища Moodle.</p> <p>Матеріали дисципліни «Місцеві фінанси» освітньому середовищі Moodle розміщені за посиланням: https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=105</p>
Мета курсу	<p>формування у здобувачів теоретичних знань та набуття практичних навичок з засад організації місцевих фінансів, їх</p>

	складу та основ управління, виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади і управління.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none"> - вивчення теоретичних та організаційних основ формування та функціонування місцевих фінансів; - набуття навиків управлінської діяльності в сфері місцевих фінансів; - набуття вміння роз'яснювати окремі положення законодавства, що стосуються місцевих фінансів, вирішувати дискусійні питання, давати пропозиції щодо його вдосконалення.

Зміст дисципліни	
Назва теми	Зміст теми
Змістовий модуль 1. Місцеві фінанси та їх устрій	
Тема 1. Сутність, складники та засади організації місцевих фінансів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування науки про місцеві фінанси. 2. Сутність місцевих фінансів та причини їх виникнення. 3. Функції та роль місцевих фінансів. 4. Склад і структура місцевих фінансів.
Topic 2. Financial policy of local self-government bodies	<ol style="list-style-type: none"> 1. State regional policy and its role in ensuring financial stability of regions 2. Financial independence of local self-government 3. The content and significance of the financial policy of local self-government bodies 4. Budget policy at the local level
Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансові ресурси місцевого самоврядування. 2. Економічна сутність місцевих бюджетів, їхні функції. 3. Роль місцевих бюджетів у бюджетній системі України. 4. Види та структура місцевих бюджетів. 5. Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування
Змістовий модуль 2. Механізм управління місцевими фінансами	
Тема 4. Формування доходної бази місцевих бюджетів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Доходи місцевих бюджетів 2. Місцеві податки і збори 3. Суть та історичні аспекти формування цільових фондів 4. Резервні фонди місцевих органів самоврядування 5. Прогнозування доходів місцевих бюджетів
Тема 5. Система видатків місцевих бюджетів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Видатки місцевих бюджетів 2. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. 3. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів 4. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги
Тема 6. Міжбюджетні відносини, їх складові	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст міжбюджетних відносин 2. Види міжбюджетних трансфертів в Україні 3. Сутність та стан міжбюджетного вирівнювання 4. Зміст, завдання та методи бюджетного регулювання
Змістовий модуль 3. Фінанси комунального господарства	
Тема 7. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття комунальної власності та особливості її формування в Україні 2. Місцеве господарство і його роль у формуванні бюджетів органів місцевого самоврядування 3. Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності

Тема 8. Фінанси житлово-комунального господарства	1. Особливості фінансів житлово-комунального господарства 2. Специфіка фінансової діяльності підприємств комунального обслуговування 3. Комунальні платежі та методи управління ними.
Тема 9. Основи організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах	1. Моделі організації місцевого самоврядування 2. Склад фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування зарубіжних країн 3. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування 4. Досвід адміністративно-територіальних реформ у зарубіжних країнах

Політика дисципліни	
Організація навчання	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/
Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю – заліку – здобувач може набрати 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	<p>Під час підготовки самостійної роботи студента, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.</p> <p>Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності УНУС» доступний за посиланням: https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf</p>

**Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни
«Місцеві фінанси» (денна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль												Сума
	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				
	Т 1	Т 2	Т 3	ПК ЗМ1	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗМ 2	Т 7	Т 8	Т 9	ПК ЗМ 3	
Сума балів, всього	10	10	10	3	10	10	10	3	10	10	10	4	100
Практичні заняття	5	5	5		5	5	5		5	5	5		
Самостійна робота	5	5	5		5	5	5		5	5	5		

**Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни
«Місцеві фінанси» (заочна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль												Контрольна робота	Сума
	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
	Т 1	Т 2	Т 3	ПК ЗМ 1	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗМ 2	Т 7	Т 8	Т 9	ПК ЗМ 3		
Сума балів, всього	7	7	7	4	7	7	7	4	7	7	7	4	25	100
Практичні заняття	3	3	3		3	3	3		3	3	3			
Самостійна робота	4	4	4		4	4	4		4	4	4			
Контрольна робота													25	

**Критерії оцінювання знань студентів при виконанні
та захисті контрольної роботи**

	1. Текст контрольної роботи	15 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	5
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	5
1.5	Правильність виконання практичного ситуаційного завдання. Обґрунтованість висновків. Правильно вказані нормативні документи	5
	2. Захист контрольної роботи	10 балів
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	5
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	
0-34	F	незадовільно з можливістю повторного складання
		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Фінанси органів місцевого самоврядування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладачі: к.е.н., доцент Ролінський О.В., к.е.н., доцент Барабаш Л.В., к.е.н., доцент Власюк С.А. Умань: Видавець «Сочінський М.М.»

2. Фінанси органів місцевого самоврядування: методичні матеріали, завдання та вказівки для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної і заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладачі: к.е.н., доцент Ролінський О.В., к.е.н., доцент Барабаш Л.В., к.е.н., доцент Власюк С.А. Умань: Видавець «Сочінський М.М.»

3. Фінанси органів місцевого самоврядування: методичні матеріали для виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладачі: к.е.н., доцент Ролінський О.В., к.е.н., доцент Барабаш Л.В., к.е.н., доцент Власюк С.А. Умань: Видавець «Сочінський М.М.»

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Бюджетний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Податковий кодекс України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Про власність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12/stru>

5. Про державний бюджет України на поточний рік: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2696-19>.

6. Про державну податкову службу : Постанова Кабінету міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>

7. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452/97-%D0%B2%D1%80>.

8. Про бюджетну класифікацію та її впровадження: наказ Міністерства фінансів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0604201-01>.

9. Про затвердження Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання та коштів, що передаються до бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами: Постанова Кабінету Міністрів України [URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195-2001-%D0%BF>].

10. Про затвердження методики розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів між районним бюджетом та бюджетами міст районного значення, сіл, селищ: Постанова Кабінету Міністрів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1994-2003-%D0%BF>.

11. Про затвердження Порядку проведення органами Казначейства розрахунків, передбачених пунктами 8, 8⁻¹ Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2002 року № 256, та взаємодії учасників таких розрахунків: Наказ Міністерства фінансів України URL ступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0064-18>.

12. Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2002-%D0%BF>

13. Про затвердження Порядку складання, розгляду та затвердження основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>.

14. Про Концепцію державної регіональної політики: Указ Президента України URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>

15. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.

16. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: наказ Міністерства фінансів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12>.

Допоміжна:

1. Desislava Stoilova Tax structure and economic growth: *Evidence from the European Union. Contaduría y Administración*. Volume 62, Issue 3. 2017. Pages 1041-1057. <https://doi.org/10.1016/j.cya.2017.04.006>. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0186104217300438>

2. Richard M. Bird (2013) Taxation and Development: What Have We Learned from Fifty Years of Research? Paper 427 URL: <https://www.ids.ac.uk/download.php?file=files/dmfile/Wp427.pdf>

3. Барабаш Л.В. Оптимізація податкової системи України з метою стимулювання розвитку територіальних громад. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 13-14 травня 2021 року [Електронний ресурс] Електрон. дані. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2021. 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. Назва з тит. екрана. 389 с. (С. 328–330).

4. Бечко П.К., Власюк С.А., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В. Напрями посилення соціальної спрямованості оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Том 3. № 26. С. 452–461.

5. Головка М. Худолій Л. Концепція трансформації податкової системи України в умовах фіскальної децентралізації. *Економіка і управління*. 2018. № 4. С. 5–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2018_4

6. Дрема Д.І. Трансформація місцевих податків та зборів в Україні. *Наукові горизонти*. 2019. № 4. С. 13–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhnau_2019_4_4

7. Дмитренко А.В., Лебедик Г.В. Особливості справляння акцизного податку в Україні та практика оподаткування. *Eurasian Academic Research Journal*. 2017. № 12. С. 61–66.

8. Лупенко Ю.О., Тулуш Л.Д. Оподаткування сільського господарства в умовах трансформації спеціальних податкових режимів. *Економіка АПК*. 2016. № 1 С. 5. URL: <http://eapk.org.ua/sites/default/files/eapk/2016/1/1.pdf>

9. Овчинников А.В. Місьцеве оподаткування в Україні: еволюція та перспективи розвитку. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 634–639. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/106.pdf

10. Пиріжок, С.Є., Олійник, Л.Г. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу: обліковий вимір. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*: міжнар. збірник наукових праць; Вип. 3(33). URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/2580>. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/2580;jsessionid=4A6271A43DDE833B0DB59E91C8B3E0D0>

11. Пташник С.А., Улянич Ю.В., Ролінський О.В. Фінансове забезпечення місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / редкол.: О.О. Непочатенко (відп.ред.) та ін.. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. Вип.97. Ч.2: Економічні науки. 307с.

12. Ролінський О.В., Поліщук К.С. Проблеми удосконалення діяльності місцевого самоврядування в Україні/ Актуальні питання сучасної економіки: матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції. 22 грудня 2017р. - Умань: Видавець «Сочинський М.М.»,2017.-132с. (59-61с.)

13. Ролінський О.В., Щербина О.О. Децентралізаційні процеси у сфері місцевих фінансів, проблеми, перспективи її розвитку та особливості застосування в Україні / Актуальні питання сучасної економіки: матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції. 22 грудня 2017р. - Умань: Видавець «Сочинський М.М.»,2017.-132с. (61-63с.)

14. Ролінський О.В., Панщана Л.М. Вплив децентралізації на формування місцевих доходів в Україні. Актуальні питання сучасної економіки: матеріали Х Всеукраїнської наукової конференції. 22 грудня 2018 р. Умань: Видавець «Сочинський М.М.»,2018.-124с. (88-90с.)

15. Швець Ю. О., Завальнюк А. О. Податкові реформи в країнах ЄС: переваги, недоліки їх впровадження в податкову систему України. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2016. №2 (21). С. 126-134.

16. Юрчишена Л. В., Паращук О. В. Розвиток механізму оподаткування сільськогосподарських підприємств України. *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 270–277. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-270-277>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>

2. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>.

4. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>

5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

6. Збірник наукових праць Уманського НУС. Економіка. URL: <https://journal.udau.edu.ua/gubriki-zhurnalu/ekonomka.html>

7. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: <https://www.ibser.org.ua/>

8. Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.

9. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

10. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/en/Home>

11. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>

12. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

13. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>

14. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en

15. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>

16. Рахункова палата. URL: <https://rp.gov.ua/home/>

17. Фінанси України: науково-теоретичний, інформаційно-практичний журнал. URL: <https://finukr.org.ua/>

18. Центр перспективних соціальних досліджень. URL: <http://cpsr.org.ua/>.

19. National Bureau of Economic Research. URL: <https://www.nber.org/>

20. Tax Policy and the Economy. The University of Chicago Press Journals. URL: <https://www.journals.uchicago.edu/loi/tpe>